

Verkiezings- programma 2022-2026

Samen recht doen

ChristenUnie
Wierden - Enter

Samen recht doen

Wierden is een fijne gemeente om in te wonen. Dit blijkt uit meerdere onderzoeken. Daar zijn we blij mee en dankbaar voor. In Wierden, Enter en Hoge Hexel maar ook in de buurtschappen wordt volop geleefd, gewerkt en gebouwd. In dat leven en werken wordt ook tijd gevonden om naar elkaar om te zien en voor elkaar te zorgen. Het 'samen doen' komt hierin tot uiting en dat is mooi. In de afgelopen vier jaar heeft de ChristenUnie in de raad van de gemeente Wierden werk mogen maken van haar idealen. Weliswaar vanuit de oppositiebank maar wij hebben constructief meegedacht met het college. Zo hebben wij bijgedragen aan de borging en verbetering van de leefbaarheid. Wij vinden duurzaamheid erg belangrijk. Er zijn stappen gezet maar volgens de ChristenUnie moet er een tandje bij. Dit zijn wij verplicht aan ons nageslacht en wij zien het als een opdracht van onze Schepper die ons Zijn schepping heeft toevertrouwd.

Vanuit een hart vol geloof, hoop en liefde voor deze wereld willen we ook de komende jaren recht doen.

- **Samen**, want het onderstreept dat niemand het alleen hoeft te doen. En ook omdat de overheid pas goed functioneert als zij samen werkt met inwoners.
- **Recht**, want ieder mens telt en we willen strijden tegen onrecht.
- **Doen**, want onze woorden krijgen pas inhoud als we in beweging komen

Het is nu nodig om de daad bij het woord te voegen. We dragen zorg voor de plek waar we leven, wonen en bewegen en daarom zijn duurzamere keuzes nodig. De schepping komt tot bloei door en voor mensen! We doen dat niet alleen, maar mogen daarbij vertrouwen op onze Hemelse Vader.

"Bid tot de Heer voor de stad, zet je in voor haar bloei, want de bloei van de stad is ook jullie bloei" (Jeremia 29:7)

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Betrouwbare overheid	5
1.1 Vertrouwen	5
1.2 De gemeente, dat zijn we samen	6
1.3 Financiën.....	7
Hoofdstuk 2 Veiligheid	8
2.1 Een veilige samenleving	8
2.2 Drugs en drank.....	8
2.3 Ondernijming: verwevenheid tussen boven- en onderwereld	8
Hoofdstuk 3 Energie, klimaat en milieu	10
3.1 Betaalbare en klimaatvriendelijke energie en warmte	10
Hoofdstuk 4 Zorg.....	12
4.1 Zorg voor inwoners in kwetsbare situaties	12
4.2 Mantelzorgers.....	12
4.3 Vrijwilligers.....	12
4.4 Iedereen telt mee en doet mee.....	13
4.5 Langer zelfstandig.....	13
4.6 Ouderen	13
4.7 Zorg voor vluchtelingen	13
Hoofdstuk 5 Gezin, jeugd en onderwijs	14
5.1 Ondersteuning van kinderen en jongeren	14
5.2 Onderwijs.....	14
Hoofdstuk 6 Economie	16
6.1 Duurzame werkgelegenheid.....	16
6.2 Balans tussen werken, zorgen en rusten.....	16
6.3 Bloeiende dorpscentra	17
6.4 Gezonde agrarische sector.....	17
Hoofdstuk 7 Meedoen op de arbeidsmarkt	18
7.1 Aan het werk	18
7.2 Armoede en preventie	18
Hoofdstuk 8 Wonen en ruimte	19
8.1 Wonen	19
8.2 Ruimte	20
8.3 Verkeersveiligheid	20

Hoofdstuk 9 Kunst, cultuur en sport	21
9.1 Kunst en cultuur	21
9.2 Sport.....	21

Hoofdstuk 1 Betrouwbare overheid

Waar staat de ChristenUnie voor?

Onze gemeente, de gemeente Wierden, vormt pas een echte samenleving als mensen elkaar zien en helpen, verbinding zoeken en over verschillen praten. Dat is het principe waarop onze democratische rechtstaat is gebouwd. We kunnen alleen vredig samenleven als we – ondanks alle verschillen – onze basiswaarden op handen én in onze harten dragen. Bij de ChristenUnie staat de samenleving centraal. Een samenleving die het werk is van inwoners en maatschappelijke verbanden samen.

De gemeente heeft vooral als taak de samenleving te versterken en staat daarom naast mensen. Om te wijzen op de eigen verantwoordelijkheid maar ook om mee te denken, te stimuleren en te ondersteunen waar dat nodig is. De menselijk maat, dát past bij de ChristenUnie, dát past bij de gemeente Wierden. In het leven van alledag in ons werk, in ons gezin en in de zorg van de gemeente voor de inwoners.

Dit vraagt om maatwerk: de een heeft die ondersteuning sneller nodig dan de ander. En voor mensen die het echt niet zelf of samen met anderen kunnen, biedt de overheid een vangnet. Inwoners moeten een beroep kunnen doen op de overheid als hun vrijheid, gezondheid, veiligheid of bestaanszekerheid in het geding is. Om die reden is het goed dat de overheid ook grenzen aangeeft en die handhaaft.

De gemeente neemt de verantwoordelijkheid van de maatschappelijke verbanden in de gemeente Wierden niet over. Maar zij beschermt wel hun ruimte om hun verantwoordelijkheid te kunnen nemen en ondersteunt hen daarbij.

1.1 Vertrouwen

Wij zijn ervan overtuigd dat goed bestuur en sterk moreel en integer leiderschap de basis vormen voor een bloeiende samenleving. Net zo belangrijk is een samenleving die zich realiseert dat een overheid niet alles kan oplossen en zelf ook verantwoordelijkheid neemt. Hierover zien we de laatste jaren onrust in de samenleving, mensen voelen zich niet of slecht gehoord door overheid of overheidsorganisaties.

De ChristenUnie zet in haar werk in de gemeenteraad in op luisteren en samenwerken. Het wel of niet deelnemen in een coalitie is daarbij niet doorslaggevend maar kan wel helpen. Het innemen van standpunten in de raad wordt primair bepaald door de uitgangspunten van de partij, die o.a. zijn vastgelegd in ons verkiezingsprogramma. Als fractie willen we betrouwbaar en constructief bekend staan in de gemeente Wierden. De ChristenUnie wil zich daarin laten leiden door wat de Heer van mensen vraagt: Niet anders dan recht te doen, trouw te betrachten en nederig de weg te gaan van je God. (Micha 6:8)

De ChristenUnie wil bijdragen aan het bouwen aan vertrouwen door:

- Open, herkenbaar en betrokken aanwezig te zijn in de gemeente Wierden.
- In te zetten op goede relaties met inwoners.
- Eerlijk te zijn en geen beloftes te doen die niet zijn na te komen.
- Ervoor te zorgen dat politieke processen zoveel mogelijk in de openbaarheid plaatsvinden.
- De bereikbaarheid en dienstverlening van de gemeente hoge prioriteit te geven.

- Het onderwerp integriteit continu aandacht te geven door middel van een jaarlijks overleg waarin dilemma's worden besproken.

1.2 De gemeente, dat zijn we samen

De ChristenUnie wil inzetten op het meedenken van inwoners, via platforms en andere organisaties voorafgaande aan beleidsvorming in de raad. Wel letten we erop dat de gemeenteraad vanaf het begin heel duidelijk is over het samenspel en de ruimte die er is voor participatie. Dat steekt nauw. Aan de ene kant niet pas het gesprek aangaan als keuzes al gemaakt zijn maar ook geen ongecontroleerde inwonerparticipatie. Dat vraagt om duidelijke kaders.

- In de gemeente Wierden gaan we, vanuit vertrouwen, actief werk maken van 'right to challenge' (uitdaagrecht). Het recht om als bewoners de gemeente uit te dagen en aan te geven dat je, bijvoorbeeld als wijk of als dorp een voorziening zelf in stand wilt en kunt houden.
- De ChristenUnie wil dat continue burgerparticipatie een vanzelfsprekende en grote plaats inneemt bij de (invoering van de) Omgevingswet.

Betrekken van jongeren

Democratie is geen statisch begrip, maar een werkwoord. Daarom wil de ChristenUnie zich inzetten om inwoners en dus ook de jongeren in de gemeente Wierden te betrekken bij de lokale democratie. Wij vinden dat nodig omdat door samen te praten over de uitdagingen in onze gemeente, we met elkaar tot gedragen oplossingen kunnen komen.

- De burgemeester van onze gemeente zal de 18-jarigen bij verkiezingen via een brief persoonlijk uitnodigen om voor de eerste keer hun stem uit te brengen.
- De gemeente Wierden zorgt er voor dat alle leerlingen uit de groepen 6-8 van de basisscholen uit de gemeente zicht krijgen op wat de gemeenteraad doet, bijvoorbeeld door het organiseren van gastlessen over/vanuit de gemeentepolitiek.

Discriminatie en racisme

Ook de lokale overheid heeft de roeping om recht te doen. Elke inwoner van de gemeente Wierden heeft recht op een rechtvaardige behandeling, onafhankelijk van gender, afkomst, handicap of andere status.

- Medewerkers binnen de gemeentelijke organisatie moeten over voldoende kennis en vaardigheden op het gebied van onbewuste vooroordelen, discriminatie, antisemitisme en racisme beschikken.
- Er is een onafhankelijk meldpunt voor mensen die vinden dat er bij de gemeente Wierden sprake is van discriminatie of racisme.

Smart Cities en digitalisering

In onze gemeente telt ieder mee, en daarom wil de ChristenUnie dat onze dienstverlening en gemeentelijke projecten aansluiten bij iedere inwoner. Toch dreigen er mensen digitaal de aansluiting te missen en wordt kans-ongelijkheid vergroot. Inwoners moeten daarom geholpen worden om digitaal vaardig te zijn. In deze digitale ontwikkeling moet onze gemeente het risico van verkeerd gebruik minimaliseren. Dit vraagt om een sterke aanpak die zorgt voor de beveiliging van onze gegevens, de aanpak van digitale criminaliteit, en de borging van onze privacy. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat we erop kunnen vertrouwen dat onze gegevens in goede handen zijn.

Privacy

Voor het vertrouwen in de overheid is het tegelijk van het grootste belang dat zorgvuldig met deze gegevens wordt omgegaan. Inwoners hebben daar recht op, ze moeten daarom goed geïnformeerd zijn over wat er met hun gegevens gebeurt. Alle medewerkers van onze gemeente weten hoe ze met persoonsgegevens om moeten gaan.

- De ChristenUnie wil dat informatieveiligheid topprioriteit is bij de gemeente. ICT beveiliging moet op een constant hoog niveau zijn.

Communicatie

De ChristenUnie wil dat de gemeente de gemeente Wierden haar regels zo simpel mogelijk houdt.

- De gemeente communiceert zo duidelijk en eenvoudig mogelijk met inwoners.
- De ChristenUnie wil dat berichten over aanvragen en besluiten, zoals vergunningen, (bestemmings)plannen en lokale regelgeving niet alleen digitaal zijn in te zien maar ook in de lokale papieren media verschijnen.
- In de gemeente Wierden kunnen inwoners, naast de digitale weg, altijd bij een fysiek loket met hun vragen bij de gemeente terecht.

1.3 Financiën

Van de gemeente verwachten wij dat zij een betrouwbare, goede rentmeester is van de beschikbare middelen. Het gaat om gemeenschapsgelden die door inwoners zijn opgebracht. De ChristenUnie kiest voor een gezond financieel beleid. Hierbij brengen we risico's in beeld zorgen we ervoor dat we problemen niet doorschuiven naar toekomstige generaties. Hierbij hebben het voorbeeld van Jozef voor ogen die zich tijdens goede jaren voorbereidde op de toekomst (Genesis 41:47 ev.).

Publieke middelen zijn er bijna altijd te weinig, er zijn altijd meer wensen dan er geld beschikbaar is. De gemeenteraad moet de verschillende wensen, noden en belangen zorgvuldig afwegen. Bij bezuinigingen wil de ChristenUnie de posten die te maken hebben met de nood van individuele inwoners, zorg en veiligheid zo veel mogelijk ontzien. Voor mensen met weinig financiële draagkracht is maatwerk mogelijk.

- Bij gezond financieel beleid horen voldoende reserves om calamiteiten te kunnen opvangen.
- Structurele uitgaven moeten met structurele middelen begroot te worden en dus niet met incidentele meevallers.
- Meevallers reserveren we voor te verwachten grote uitgaven;
- De dienstverlening van de gemeente (heffingen en leges) is zoveel mogelijk kostendekkend.
- Bij problemen die de gemeentegrenzen overstijgen moet worden gezocht naar samenwerking en solidariteit binnen de regio om zo mogelijk tot financiële afspraken te komen of een gezamenlijke lobby te organiseren.

Hoofdstuk 2 Veiligheid

Waar staat de ChristenUnie voor?

Als inwoner van de gemeente Wierden wilt u veilig kunnen leven. De overheid heeft de plicht om inwoners te beschermen en criminaliteit te bestrijden.

2.1 Een veilige samenleving

De gemeente Wierden stelt een integraal veiligheidsbeleid vast, dat gebaseerd is op onderzoek en ervaringen in de verschillende buurten. Betrokkenheid van inwoners en organisaties is van groot belang bij de analyse van veiligheidsproblemen en bij het stellen van prioriteiten bij de oplossing daarvan. De ChristenUnie wil dat de gemeenteraad invloed kan uitoefenen op het vaststellen van de prioriteiten voor de politie. Minstens één keer per jaar moet er overleg zijn tussen gemeenteraad, burgemeester en politie waarin gesproken wordt over resultaten. Daarbij wordt ook verslag gedaan van de inzet van mensen en middelen, onderlinge samenwerking, aanrijdtijden e.d. van politie, brandweer en ambulances. De gemeenteraad moet een stevige vinger aan de pols houden bij beleid dat naar de veiligheidsregio's is verplaatst.

De ChristenUnie hecht aan de rol van de wijkagent als aanspreekpunt voor inwoners in de wijk en zijn coördinerende taak naar andere agenten en de gemeente toe om problemen in de wijk concreet aan te pakken. Er wordt ingezet op extra beschikbaarheid en zichtbaarheid van de wijkagent

2.2 Drugs en drank

De handhaving van de Drank- en Horecawet vraagt om voldoende beschikbare en goed geschoolde handhavers. De strijd tegen drankmisbruik voert de gemeente samen met scholen, ouders, kerken, verslavingszorg, horeca, politie, sportverenigingen en andere betrokkenen.

- De gemeente organiseert (zo nodig samen met andere gemeenten) voldoende toezichtcapaciteit voor de Drank- en Horecawet. De gemeente gebruikt hiervoor regelmatig mystery guests.
- De gemeente Wierden zet zich samen met maatschappelijke partners in voor de preventie van alcohol- en middelengebruik. Niet alleen richting de jeugd, maar ook in de richting van ouders/volwassenen.
- De gemeente Wierden zet zich in om de doelstellingen in het landelijk Preventieakkoord (2018) te behalen en formuleert een lokaal (en/of regionaal) Preventieakkoord.

2.3 Ondernijning: verwevenheid tussen boven- en onderwereld

Ook in de gemeente Wierden moeten we ons bewust zijn van de invloed van grootschalige criminele organisaties. Criminelen gebruiken vastgoed om crimineel verkregen gelden wit te wassen. Door een oplettende houding van het gemeentebestuur kunnen we deze ontwikkelingen op het spoor komen. Bijvoorbeeld door aandacht te schenken aan het gebruik van winkel- en horecapanden. De gemeente werkt nauw samen met het RIEC (Regionale Informatie en Expertise Centra).

- Om illegaal gebruik van vrijkomende (agrarische) bebouwing/panden tegen te gaan zorgen we dat het beleid dat hier voor is regelmatig geëvalueerd wordt en aangepast indien nodig.

- Een succesvolle aanpak van ondermijning begint bij een integer en weerbaar lokaal bestuur en ambtenarenapparaat. In de verplichte gedragscode in de gemeente Wierden moet hiervoor aandacht blijven.

Hoofdstuk 3 Energie, klimaat en milieu

We zijn aangesteld als rentmeesters van deze wereld, deze opdracht wordt ons gegeven vanuit de Bijbel. De ChristenUnie wil een groene, duurzame economie. We maken ruim baan voor schone energie. Energiebesparing wordt topprioriteit. Voor deze plannen kunnen we niet zonder samenwerking met en enthousiasme van onze inwoners.

3.1 Betaalbare en klimaatvriendelijke energie en warmte

De ChristenUnie wil toe naar een lokaal vormgegeven energiesysteem van volledig hernieuwbare energie. De gemeente heeft de regie in deze lokale energietransitie en zorgt er ook voor dat het doel haalbaar en betaalbaar is en iedereen de overstap mee kan maken.

Energiecoöperaties en lokale initiatieven

Energiecoöperaties brengen de energietransitie dichterbij de burger en maken lokaal eigendom mogelijk. Daarom willen we dat het gemeentebestuur deze coöperaties voor vol aanziet en als het nodig is praktisch en financieel ondersteunt. Dit geldt ook voor projecten voor kleinere maatregelen thuis, zoals isolatie.

Participatie

Belangrijk is dat omwonenden nauw betrokken worden bij plannen voor energieopwekking, zoals zonne-energie en windmolens, en dat zij kunnen meeprofiteren van de voordelen. Dit zorgt ook voor een breder draagvlak hiervoor in onze gemeente. Participatie zorgt ervoor dat lusten en lasten eerlijker worden verdeeld en kan op allerlei manieren: van een gebiedsgebonden bijdrage die terugvloeit naar de lokale samenleving tot een aandeelhouderschap van inwoners/coöperatie. Belangrijk is wel dat dit voor iedereen in de gemeente Wierden bereikbaar is (dus ook voor inwoners met een kleinere portemonnee).

Een goede mix van duurzame energiebronnen

De ChristenUnie vindt het belangrijk om te streven naar een goede mix van duurzame energiebronnen. Bij nieuwbouw is aardgas-loos bouwen inmiddels de norm. De doelstelling is dat Nederland in 2050 geen aardgas meer gebruikt. Dit betekent nogal wat voor een eigenaar van een bestaande woning. De gemeente Wierden speelt hier lokaal op in door te zorgen voor passende plannen.

- De gemeente Wierden zoekt naar participatie van energiecoöperaties, zodat bewoners met elkaar kunnen investeren in duurzame energie.
- Voorkom energiearmoede: Waar aardgas wordt vervangen door duurzame warmte, investeren we direct in isolatie zodat de energierekening omlaag gaat. Dit sluit aan bij het landelijke beleid wat hiervoor onlangs is geformuleerd.
- De gemeente ondersteunt minima in de energietransitie door het beschikbaar stellen van middelen vanuit een duurzaamheidsfonds voor bijvoorbeeld isolatie.
- Isolatie van de woning is de eerste stap. De gemeente voorziet samen met de energiecoaches, in advies aan inwoners over het isoleren van hun woning.
- Zon op dak en laadpalen in Bouwbesluit: Opwekking van zonne-energie op daken en in gevels is een uitstekende vorm van meervoudig ruimtegebruik. Door de groei van elektrische mobiliteit zal de vraag naar laadmogelijkheden toenemen. Daarom wordt geschiktheid van

daken voor zonne-energie en het aanleggen van laadinfrastructuur verplicht in het Bouwbesluit utiliteitsbouw.

- De gemeente zet zich in voor een goede infrastructuur voor het laden van elektrische auto's.
- Daar waar het kan moeten zonnepanelen geplaatst worden op daken, parkeerterreinen of langs de A1/A35. Aangezien dit niet voldoende energie zal opleveren voor de gemeente, mag er ruimte zijn voor grootschalige opwek van zon- en windenergie als het op een verantwoorde manier kan.
- Om een goede energietransitie te faciliteren, maakt de gemeente goede afspraken met de netbeheerder.
- De gemeente geeft het goede voorbeeld, ook op het gebied van energiebesparing en zuinige verlichting.

Water

Door de droge zomers of juist hevige buien die we hebben gehad en vermoedelijk steeds meer zullen krijgen, ligt er voor de gemeente een grote uitdaging op het gebied van water. Zo worden er wadi's aangelegd en wordt ingezet op het vergroten van waterbewustzijn bij inwoners en bedrijven. De ChristenUnie vindt het van groot belang om op dit punt te blijven investeren.

- De gemeente komt met een subsidieregeling voor woningeigenaren om hun hemelwaterafvoer los te koppelen van het riool. Op deze manier kan grote overlast voorkomen worden bij heftige regenval.

Hoofdstuk 4 Zorg

Waar staat de ChristenUnie voor

Er is sprake van individualisme en van eenzaamheid en er zijn mensen die niet mee kunnen komen. De ChristenUnie blijft daarom inzetten op een participatiesamenleving; het is belangrijk dat mensen elkaar als het kan helpen en voor elkaar zorgen. Tegelijk moet de gemeente zorgen voor passende ondersteuning en hulp aan mensen, die het niet op eigen kracht redden. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat we in de gemeente Wierden blijven investeren in preventie en vroegsignalering. Want voorkomen is beter dan genezen.

Uitgangspunt van de ChristenUnie is dat elk mens waardevol is en dat die waarde niet afhangt van prestaties, gezondheid, seksuele geaardheid, afkomst, leeftijd, gewenstheid of geluk. Al het leven, in gaafheid en gebrokenheid, verdient het om tot ontplooiing te komen, te participeren, om te worden beschermd en om zorg te ontvangen als dat nodig is.

4.1 Zorg voor inwoners in kwetsbare situaties

In toenemende mate wordt er een beroep gedaan op hulpverlening binnen de kerken. Kerken pakken steeds vaker maatschappelijke taken op. Deze constructieve rol en toegevoegde waarde vragen, om wederzijds respect en om versterking van de contacten tussen overheid en kerken.

De gemeente moet vol inzetten op het weghalen van de schotten tussen hulp, zorg en participatie en het voorkomen en verminderen van bureaucratie. De ChristenUnie wil dat er gedacht wordt vanuit de zorgvraag van inwoners.

- Er is structureel overleg tussen kerken en de gemeente om kerken een volwaardige plaats te geven in de sociale structuur van de gemeente Wierden.
- De gemeente Wierden werkt in overleg met onderwijs, bibliotheken en wijkteams aan de aanpak van (digitale) laaggeletterdheid.

4.2 Mantelzorgers

Dagbesteding en respijtzorg zijn belangrijk om overbelasting van mantelzorgers te voorkomen. Daarom zet de ChristenUnie in op respijtzorg, waardering van de mantelzorgers en het proactief benaderen van mensen die, soms zonder dat ze het zelf weten, mantelzorgers zijn geworden.

- De gemeente wijst mensen die mantelzorgers zijn of worden actief op ondersteuning;
- De gemeente zorgt voor goede coördinatie van informele zorg.
- Jaarlijks verstrekt de gemeente een mantelzorgcompliment.

4.3 Vrijwilligers

De gemeente Wierden kent vele vrijwilligers en de ChristenUnie is trots op al het werk dat zij verzetten. Vrijwilligers zijn van onschatbare waarde voor onze samenleving. Daarom wil de ChristenUnie dat de gemeente vrijwilligerswerk faciliteert en het vrijwilligers en organisaties/verenigingen niet moeilijker maakt door extra regels of beperkingen. Dit geldt voor het doen van vrijwilligerswerk naast een uitkering, maar ook voor het geven van mantelzorg naast een baan en het activeren van vluchtelingen door middel van vrijwilligerswerk.

- Vrijwilligers kunnen, indien nodig, een gratis Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) verkrijgen.

4.4 Iedereen telt mee en doet mee

Met het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap is een inclusieve samenleving dichterbij gekomen. Maar de ChristenUnie wil verder. Mensen met een beperking moeten op alle fronten mee kunnen doen.

- De gemeente zorgt dat haar gebouwen en voorzieningen goed toegankelijk zijn voor alle inwoners en ook digitaal moet de gemeente bereikbaar zijn voor mensen met een beperking.
- De openbare ruimte en het openbaar vervoer wordt op zo'n manier ingericht dat mensen met een beperking zich thuis voelen in de gemeente Wierden en zich er zelfstandig kunnen redden.

4.5 Langer zelfstandig

Steeds meer mensen met een zorgvraag wonen langer thuis. Woningen moeten dus geschikt zijn voor ouderen en mensen met een beperking.

- We vinden het belangrijk dat er goede afspraken zijn met woningcorporaties om woningen geschikt te maken voor bewoners die bijzondere zorg nodig hebben.
- De ChristenUnie wil ruimte willen geven aan woonzorginitiatieven waarbij inwoners elkaar ondersteunen in de verschillende levensfasen.

4.6 Ouderen

Ouderen betekenen veel voor onze samenleving. Ze hebben bijgedragen aan het functioneren van de samenleving zoals die nu is. Ouderen verdienen aandacht en steun, juist in deze tijd.

- De gemeente faciliteert ruimtes voor sociale ontmoeting voor ouderen om eenzaamheid tegen te gaan.
- De gemeente bevordert tijdelijke zorglocaties voor revaliderende ouderen.

4.7 Zorg voor vluchtelingen

De gemeente Wierden heeft een verantwoordelijkheid als het gaat om goede opvang van vluchtelingen. Mensen die huis en haard hebben verlaten, moeten een veilig onderkomen krijgen. Integratie is geen keuze maar een morele verplichting. Daarom willen we dat nieuwkomers zo snel mogelijk opgenomen worden in onze samenleving. Dat begint met de taal leren, maar ook dat gaat sneller en beter als nieuwkomers actief deelnemen aan de maatschappij.

- Activiteiten vanuit de samenleving, zoals maatjes-/buddyprojecten die taal en participatie van nieuwkomers bevorderen worden omarmd. De gemeente Wierden steunt (financieel) maatjesprojecten, omdat die bijdragen aan de kennismaking met onze waarden, cultuur en taal.

Hoofdstuk 5 Gezin, jeugd en onderwijs

Waar staat de ChristenUnie voor?

Kinderen en jongeren hebben de toekomst. De gemeente Wierden moet daarom inzetten op veilige gezinnen, veilige scholen en veilige buurten. De ChristenUnie wil dat kinderen zo dicht mogelijk bij huis onderwijs en zorg kunnen krijgen, óók zij die extra ondersteuning nodig hebben. In de gemeente Wierden is er onderwijs en ondersteuning die past bij de cultuur, identiteit en achtergrond van het gezin.

5.1 Ondersteuning van kinderen en jongeren

Investeren in gezinnen

Stabiele, sterke en liefdevolle gezinnen vormen de veilige basis voor gelukkige kinderen die zich goed ontwikkelen. De ChristenUnie wil dat stellen met kinderen handvatten aangereikt krijgen om te kunnen bouwen aan hun relatie en aan het ouderschap. Zo moet de geboortezorg niet alleen gericht zijn op de lichamelijke voorbereiding op de komst van een kindje, maar ook op de mentale voorbereiding. Onderzoek laat zien dat voorlichting en begeleiding positief werken tegen stress in de relatie. Een kind is het beste af als de ouders het samen goed hebben, daarom wil de ChristenUnie dat de gemeente Wierden ouders ondersteunt door ouderschapscursussen aan te bieden. De eerste 1000 dagen van een kind zijn essentieel in diens kansen op een stabiele ontwikkeling.

- Met professionals uit het veld ontwikkelt de gemeente preventief (v)echtscheidingsbeleid, allereerst gericht op het laagdrempelig en vrijwillig versterken van relaties van alle ouders in Wierden, maar daarnaast ook op tijdige hulp als een scheiding onvermijdelijk is;
- Ouderschapscursussen en informatie over relatieondersteuning moeten laagdrempelig beschikbaar zijn;

5.2 Onderwijs

De ChristenUnie is voor de vrijheid van onderwijs. En alle onderwijs is bijzonder. Dit houdt in dat ouders, vanuit hun verantwoordelijkheid voor de opvoeding van hun kinderen, kunnen kiezen voor een school die aansluit bij de eigen waarden, identiteit en idealen en dat de gemeente de diversiteit van scholen op levensbeschouwelijke en pedagogische gronden respecteert.

Kleine scholen zijn vaak scholen die sterk geworteld zijn in hun omgeving. De ChristenUnie heeft zich zowel landelijk als op lokaal niveau ingezet voor kleine scholen. Dat blijft de ChristenUnie in de komende tijd doen.

De gemeente stimuleert, met oog en waardering voor de eigenheid en identiteit van scholen, samenwerking tussen voor- en vroegschoolse voorzieningen en het onderwijs. Hieraan wordt uitvoering gegeven door te werken aan het Integraal Huisvestingsplan (IHP).

- De gemeente neemt haar verantwoordelijkheid t.a.v. de onderwijshuisvesting, waarbij ontwikkeling en vernieuwing van onderwijs wordt gestimuleerd er aandacht is voor duurzaamheid en een goed binnenklimaat.
- De ChristenUnie ziet voor de gemeente een stimulerende rol, en waar nodig faciliterend, om projecten te ondersteunen op het vlak van:

- Het bevorderen van leesvaardigheid, bijvoorbeeld door ondersteuning van leesclubs en taal- en leesstimuleringsprogramma's.
- voorkomen van pesten.
- versterken van gelijke kansen voor iedereen, mede gezien de impact van de corona-crisis

Het is belangrijk dat als ouder de middelen niet hebben om hun kinderen volop mee te laten doen, er middelen voor hen beschikbaar zijn via het kindpakket.

Hoofdstuk 6 Economie

6.1 Duurzame werkgelegenheid

Bedrijven en ondernemers in Wierden zijn onmisbaar. Ze zijn van grote waarde voor onze economie en leefbaarheid. Ze creëren werk en zorgen voor innovaties. Een sterke lokale en regionale economie is een randvoorwaarde en een middel om andere doelen te realiseren. De economie draait niet alleen om groei en consumeren, maar ook om de kwaliteit van leven.

Een economie is volgens de ChristenUnie pas gezond als iedereen een kans krijgt en verantwoordelijkheid neemt, als werken en vrije tijd in balans zijn, als groei groen is en grenzen kent. Het MKB is onmisbaar voor werkgelegenheid, de lokale economie, voor ontwikkelingen van producten en voor de leefbaarheid. De ChristenUnie komt op voor ondernemers.

- De gemeente Wierden stelt zich op als partner voor ondernemers.
- De gemeente moet goede voorwaarden scheppen, en lokaal en regionaal en (maatschappelijk) verantwoord ondernemerschap stimuleren.
- Gemeentelijke inkoop doen we in Wierden zoveel mogelijk lokaal of regionaal. (MKB vriendelijk aanbesteden).

Duurzame bedrijven en duurzame bedrijventerreinen

De bedrijventerreinen in Wierden zijn een visitekaartje van de gemeente. Het zijn de plaatsen waar geld verdiend wordt, ondernemers elkaar ontmoeten en banen worden gecreëerd, maar ook plaatsen waar inwoners de hele dag verblijven om te werken.

- De ChristenUnie wil dat de gemeente Wierden samen met de ondernemers inzet op energiebesparing bij bedrijven en opwekking van duurzame energie. Maak samen duidelijke doelen voor energiebesparing. Stimuleer dit door het verlenen van subsidie.
- Stimuleer de circulaire economie door kenniskringen die zich richten op het besparen van grondstoffen te besparen, energie en het gebruik maken van elkaars warmte of energie.
- De gemeente ontwikkelt een plan om de industrieterreinen Kluinveen en de Violenhoek toekomstbestendig te maken.
- Om voldoende ruimte te bieden aan bedrijven, wil de ChristenUnie dat de gemeente op zoek gaat naar nieuwe geschikte locaties voor bedrijventerreinen.

6.2 Balans tussen werken, zorgen en rusten

De ChristenUnie hecht grote waarde aan een goede balans tussen werken, zorgen en rusten. De ontwikkeling naar een 24-uurs economie lijkt niet te stoppen. Tegelijkertijd zien we mensen op zoek naar meer rust en onthaasting. Onze samenleving en economie gedijen als er rustmomenten zijn. Vanuit onze christelijke levensovertuiging genieten wij van de zondag als collectief rustmoment. God geeft ons niet voor niets zes dagen om te werken, en een zevende dag om te genieten van rust, kerkdiensten, gezin en familie. We zien de landelijke trend dat door de toename van koopzondagen veel kleine zelfstandigen het extra moeilijk hebben gekregen.

- De ChristenUnie is niet voor verruiming van de zondagsopenstelling van winkels .

6.3 Bloeiende dorpscentra

De detailhandel verandert van aard en structuur. Hierop moeten we de komende periode inspelen. De ChristenUnie let hierbij op de leefbaarheid van de kernen en op sociale veiligheid in en rond winkelgebieden.

- Wij streven naar levendige dorpscentra en willen leegstand voorkomen.
- De gemeente werkt hiervoor nauw samen met de Wierdense Winkeliersvereniging (WiWi) en de Enterse Ondernemers vereniging (EOV).
- De gemeente onderzoek of de huidige regeling omtrent de reclamebelasting nog passend is.

6.4 Gezonde agrarische sector

Voedsel is een geschenk van God aan mensen. Boeren en tuinders werken aan goed en gezond voedsel en hebben een nauwe verbondenheid met de schepping. De ChristenUnie is trots op onze agrarische sector en heeft hart voor boeren en tuinders. Een toekomstbestendige agrarische sector heeft een gezonde economische basis, is innovatief, gaat zorgvuldig om met bodem, grondstoffen en energie en produceert in balans met dier en leefomgeving.

- Bij het opstellen van een visie op het buitengebied wil de ChristenUnie inzetten op een toekomstbestendige agrarische sector. Kernwoorden hierbij zijn: kringlooplandbouw, lokale voedselketens en de boer als mede-beheerder van de openbare ruimte.
- Landbouwondernemingen krijgen de ruimte voor een moderne bedrijfsvoering door investeringen mogelijk te maken, voor zover deze een bijdrage levert aan duurzaamheid, dierenwelzijn, energiebesparing, milieu en landschap.
- Bij de ontwikkeling van Natura 2000 gebieden worden betrokkenen ruimhartig gecompenseerd wanneer dat door inperkingen van de gebruiksmogelijkheden noodzakelijk is.

Hoofdstuk 7 Meedoen op de arbeidsmarkt

Waar staat de ChristenUnie voor?

Het hebben van werk is belangrijk. Ons werk is de plek waar talent en verantwoordelijkheid tot hun recht komen en mensen contacten aangaan met anderen.

We leven in één van de rijkste landen ter wereld maar ook in Nederland is armoede en lukt het niet iedereen het hoofd boven water te houden. De ChristenUnie vindt dat niemand in Wierden aan zijn of haar lot mag worden overgelaten.

- De ChristenUnie in Wierden zet zich in voor een bijstandsbeleid vanuit vertrouwen en de menselijke maat waar mensen een fatsoenlijk inkomen hebben en zelf regie houden over hun leven.
- Solidariteit komt van twee kanten. Dit betekent dat er rechten zijn maar ook plichten. De gemeente staat daarin dicht bij haar inwoners en helpt bij het herstellen van een fout. We bestempelen mensen niet zomaar als fraudeur. Wanneer mensen bewust misbruik maken van regelingen, fraude plegen of niet willen werken, stellen we duidelijk een grens en is er geen recht meer op uitkering.
- In Wierden zijn we alert op arbeidsdiscriminatie op welke grond dan ook. De gemeente zelf moet ook oog hebben voor ongelijkheid in eigen beleid.

7.1 Aan het werk

De ChristenUnie vindt het belangrijk te benadrukken dat mensen meer zijn dan alleen hun verdienvermogen. Vrijwilligerswerk of op een andere manier participeren in de samenleving kan, zeker voor het welbevinden van iemand, heel waardevol zijn. Ook voor de maatschappij. Met de Participatiewet is de rol van het SW bedrijf (Sociale Werkplaats) veranderd. Dit vraagt om zorgvuldigheid omdat de expertise niet verloren mag gaan. Tegelijk is de gemeente Wierden verplicht beschut werk te bieden. De ChristenUnie is voor een coöperatieve samenwerking tussen Sociale Werkplaats en werkgevers. Bij de verdere ontwikkeling van Ontplooi, staan de belangen van de medewerkers voorop.

7.2 Armoede en preventie

In Wierden groeien ook kinderen in armoede op. 60 procent van arme kinderen heeft werkende ouders. De ChristenUnie wil armoede bestrijden. Armoede leidt vaak tot sociale problemen, slechtere schoolprestaties en armoede levert veel stress op.

Armoederegelingen zijn bedoeld om mensen en gezinnen te helpen. De ChristenUnie wil dat gezinnen optimaal gebruik maken van de regelingen die er zijn. Dit is onderdeel van één gezin, één plan en één regisseur. Deze regisseur zorgt ervoor dat op alle fronten wordt meegedacht: werk en opleiding, maar ook goed in je vel zitten (psychische en fysieke gezondheid) zijn belangrijke factoren. Om geldstress te voorkomen wil de ChristenUnie dat de gemeente voor schulden een gezinsaanpak hanteert. De regisseur bewaakt deze gezinsaanpak.

Jongeren zijn financieel kwetsbaar. Een integrale aanpak is voor hen heel belangrijk. Omgaan met financiën maakt onderdeel uit van het preventieve programma van de gemeente. Aan scholen wordt geld beschikbaar gesteld om hier mee begeleiding / voorlichting in te geven.

Hoofdstuk 8 Wonen en ruimte

Waar staat de ChristenUnie voor?

Ieder mens heeft ruimte nodig. Ruimte om te wonen, te werken, te reizen en te recreëren. Maar de ruimte is beperkt, belangen botsen. Natuur, stikstof, woningnood, klimaat en economie, produceren en consumeren, de keuzes van de ChristenUnie zijn ingegeven door het beschermen van het natuurlijk evenwicht dat God in de schepping heeft gelegd. Duurzaam ruimtegebruik is het uitgangspunt.

Wonen gaat over zoveel meer dan stenen stapelen. Wonen gaat over samenleven, over samenhang, over gemeenschappen in een straat, buurt of wijk.

De ChristenUnie knokt voor de kansen van starters en jonge gezinnen, voor waardig wonen voor ouderen, voor betaalbaar en duurzaam wonen voor iedereen.

8.1 Wonen

Een goed en betaalbaar huis in een prettige wijk, dat is voor ons allemaal belangrijk. De beschikbaarheid van de juiste woningen is helaas niet vanzelfsprekend. De gemeente Wierden zal duidelijke keuzes moeten maken. Ruimtelijke ordening is bij uitstek het onderwerp waar inwoners bij betrokken moeten worden, want het gaat tenslotte over de kwaliteit van de eigen leefomgeving.

Beschikbare woningen

- Het woonbeleid van de gemeente Wierden blijft gebaseerd op de actuele vraag én op toekomstige ontwikkelingen. Hiervoor gebruiken we de lokale woonvisie.
- Naast woningcorporaties, krijgen ook huurdersverenigingen een prominente rol bij het opstellen van deze visie.
- We voeren in Wierden de opkoopbescherming van bestaande betaalbare koopwoningen in. De koper wordt verplicht te gaan wonen in de woning die hij koopt, niet alleen bij nieuwbouw, maar ook in de bestaande bouw.

Duurzame woningen

- Door inzet van de woonagenda voert de gemeente een integraal en duurzaam woonbeleid. Levensloopbestendige woningen zijn de norm.
- Woningen in Wierden worden duurzaam gebouwd en de gemeente zet in op verduurzaming van bestaande woningen. (nul-op-de-meter)

Ouderenhuisvesting

De ChristenUnie wil dat de gemeente Wierden inzet op (aangepaste) woningen en gemeenschappelijke woonvormen voor onze ouderen. Collectieve woonvormen zijn belangrijk omdat ze zorgen voor onderling contact, gezelschap en burenhulp. Ook bevordert het realiseren van voldoende woningen voor ouderen de doorstroom op de woningmarkt.

- Er komt in Wierden ruimte voor woonzorgprojecten, meergeneratiewoningen, inclusieve wijken en hofjes.

Betaalbare starterswoningen

Wonen is voor woningeigenaren die al decennia een huis bezitten meestal goed betaalbaar, voor jongeren en huurders in de vrije sector is betaalbaar wonen in onze gemeente een heel ander

verhaal. Daar maken we ons grote zorgen over.

- Betaalbaar starten: Starters moeten in Wierden hun wooncarrière kunnen beginnen. We willen de schaarste eerlijk verdelen en een deel van de te bouwen en vrijkomende sociale huurwoningen reserveren voor starters, die op hun beurt doorstromen zodra hun inkomensniveau dat toelaat.

Samenwerking met Reggewoon

De ChristenUnie wil dat de gemeente Wierden wooncorporatie Reggewoon de ruimte geeft om innovatief, vraaggericht en toekomstbestendig te kunnen bouwen, gesteund door duidelijke kaders via de gemeentelijke woonagenda.

8.2 Ruimte

Omgevingswet

Er komt een nieuwe wet: de Omgevingswet. Doel van deze wet is het eenvoudiger maken van regels en meer ruimte bieden voor participatie. De nieuwe wet moet bestaande wetten vervangen en zorgen voor een integrale én gebiedsgerichte benadering. De overgang naar de Omgevingswet is een enorme operatie die niet alleen het ruimtelijke domein aangaat maar ook het sociale- en gezondheidsdomein.

- De ChristenUnie is voor een goede participatieverordening waarin beschreven staat hoe de participatie van burgers vormgegeven moet worden. Vooral: laat de gemeente daarin een goed voorbeeld geven.
- We pleiten voor een goede omgevingsvisie op gemeentelijk niveau; bij voorkeur gemaakt in dialoog met de bewoners van de verschillende (sub-)wijken.

Natuur

De ChristenUnie zet zich in voor het behoud van het landschap, de plattelandscultuur en voor de bescherming van het milieu en de biodiversiteit. Natuur is kwetsbaar en kan niet voor zichzelf spreken. Er zijn dus regels nodig om de natuur te beschermen. De gemeente moet bijdragen aan behoud, verbetering en een harmonieuze ontwikkeling van de leefomgeving.

8.3 Verkeersveiligheid

- Uitgangspunt voor het inrichten van de verkeersinfrastructuur is het Duurzaam Veilig principe: wegen zo inrichten dat voor weggebruikers de maximum snelheid al duidelijk blijkt uit de weginrichting en zij hun snelheid hieraan aanpassen.
- Het verkeer moet met name voor voetgangers en fietsers veiliger worden.
- De maximum snelheid binnen de bebouwde kom wordt 30 kilometer per uur. Er komen bovendien meer woonerven waar niet harder dan 15 kilometer per uur wordt gereden. Waar het op korte termijn niet mogelijk is om de weginrichting aan te passen aan de lagere maximumsnelheid kiezen we voor tijdelijke snelheidsbeperkende maatregelen.
- Op basis van registratie van de ongevallen brengt de gemeente tenminste elke twee jaar de zogenaamde 'gevaarlijke plekken' in beeld.
- De gemeente Wierden werkt actief mee aan het realiseren van verkeerslessen op basisscholen en bij instellingen en stimuleert dat scholen zich aansluiten bij het verkeersveiligheidslabel. (www.verkeersveiligheidslabel.nl).

Hoofdstuk 9 Kunst, cultuur en sport

9.1 Kunst en cultuur

Cultuur dichtbij

De ChristenUnie is voor cultuur in de breedte; bereikbaar en betaalbaar voor iedereen. We koesteren onze eigen lokale geschiedenis. Hierbij werkt de gemeente samen met de Historische Kring en andere hoeders van cultuur en erfgoed zoals de Enterse Zomp, de Schaapskooi Hoge Hexel en Enters Erfgoed. De historische kring kan behulpzaam zijn bij het digitaliseren van gemeentelijke bestanden. De gemeente Wierden faciliteert hierin zo goed mogelijk.

Bibliotheken en overige culturele accommodaties

Voor veel inwoners van Wierden is de bibliotheek de toegang tot boeken, informatie, een cursus en ontmoeting. Ook is de bibliotheek belangrijk als aanvulling op het leesonderwijs voor kinderen, laaggeletterden en nieuwkomers.

- De gemeente houdt de bibliotheek open.
- Gebouwen worden zoveel mogelijk multifunctioneel benut.

Monumenten en (kerkelijk) erfgoed

Erfgoed en monumenten zijn beeldbepalende elementen in steden, dorpen en wijken. Het zijn bakens in een veranderende wereld en brengen herinneringen met zich mee. Goed onderhoud en beheer van erfgoed en monumenten vinden we belangrijk en we kijken daarbij ook naar nieuwe invullingen van oude gebouwen.

Kerken zijn als religieus erfgoed beeldbepalend in steden en dorpen. Voor veel Nederlanders dragen kerken herinneringen aan belangrijke momenten in het leven. Kerken bieden een plek voor erediensten en bezinning. Veel kerken verliezen echter hun functie en daardoor dreigt leegstand en achterstallig onderhoud. Niet alle kerken kunnen behouden worden, maar er liggen wel kansen in een waardige alternatieve bestemming.

- De gemeente Wierden stelt een eigen kerkvisie op met als doel zoveel mogelijk kerkgebouwen in stand te houden, maar ook om kansen voor herbestemming niet te missen en samen met de provincie op tijd in te zetten op behoud van het religieus erfgoed.
- De gemeente Wierden initieert een nieuwe Monumentenraad en faciliteert deze raad in haar werkzaamheden

Evenementen

Evenementen in Wierden moeten veilig en gezond zijn. Niet alleen zijn ze goed toegankelijk maar ook komen er heldere (subsidie-) afspraken over afval/duurzaamheid, geluid en volksgezondheid (drank/drugs).

9.2 Sport

Bij sporten staat plezier voorop. Daarom kiest de ChristenUnie voor een toegankelijke sportwereld waarin iedereen kan meedoen. We stimuleren de breedtesport in Wierden. Jong, oud, mindervalide, arm, getalenteerd of gewoon gezellig met elkaar; voor iedereen moet sport beschikbaar zijn.

Sport dichtbij

Het stimuleren van minima, ouderen, mensen met een beperking en mensen die nog niet sporten om meer te gaan bewegen staat hoog in het vaandel bij de ChristenUnie. De ChristenUnie pleit voor open sportclubs met een sterke verbinding tussen het sociale en het gezondheidsdomein.

- Bij het plannen en bouwen van nieuwe wijken en infrastructurele projecten wil de ChristenUnie dat er plaats is voor openbare beweegplekken en -routes in de openbare ruimte. Wijken krijgen de mogelijkheid om naast kinderspeeltoestellen te kiezen voor openbare fitnessapparaten.

Sportaccommodaties

Naast het zo beweeg-vriendelijk mogelijk inrichten van de openbare ruimte is het belangrijk dat de sportaccommodaties goed onderhouden, toegankelijk voor mensen met een beperking en veilig zijn. De gemeente staat in nauw contact met de sportverenigingen en heeft de behoefte aan voorzieningen goed in beeld en maakt op basis daarvan een (financiële) jaarplanning. De gemeente probeert alle verenigingen op een eerlijke maar ook financieel passende manier de bedienen. Daarbij houdt de gemeente rekening met een goede spreiding van sportvoorzieningen over onze gemeente. De ChristenUnie wil ook dat de gemeente het accommodatiebeleid afstemt met omliggende gemeenten met als doel elkaar en de sportdeelname te versterken.

- De gemeente Wierden stelt samen met verenigingen een sportakkoord op waarin onder andere afspraken staan over een positieve sportcultuur, inclusiviteit, discriminatie en racisme, alcohol en drugs, toegankelijkheid en vrijwilligersbeleid.
- Alcohol en sport gaan niet samen. Het alcoholgebruik in sportkantine tijdens en aansluitend aan sportactiviteiten wordt ontmoedigd. De ChristenUnie pleit daarom voor een alcoholconvenant tussen de gemeente en sportverenigingen.